

Висновки дослідження. Як показало дослідження взаємини викладачів із студентами можуть бути такими, що зближують, розділяють, перехідними. Зближуючі взаємини ведуть до співпраці викладача із студентом, припускають обопільну довірливість, розуміння. Перехідні взаємини не такі полярні. Річ у тому, що в процесі спільної діяльності відношення сторін можуть перебудовуватися. У них переважають то одні, то інші елементи, що зближують або, навпаки, роз'єднують учасників процесу навчання. Авторитарне включення викладача в процес спілкування на консультації неприпустимо, оскільки воно пригнічує особу, змушує студента приховувати своє незнання.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку полягають у вивченні ключових питань спілкування, як одного з видів педагогічної взаємодії.

Список використаної літератури

1. Кузьмина Н. В. Способности, одаренность, талант учителя / Нина Васильевна Кузьмина. – Л.: Знание, 1985. – 32 с.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ УЧНІВ УДК 159.922.7

Лариса Петрівна Маціпура,
*студентка II-го курсу спеціальності «Практична психологія»,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Актуальність дослідження. Сучасний стан соціально-економічного розвитку України характеризується значними змістовими та структурно-організаційними змінами, які спрямовані на формування національної системи освіти та її інтеграцією в європейський освітній простір. У вихованні дітей та учнівської молоді постали нові пріоритети щодо формування свідомого громадянина-патріота, його саморозвитку та розвитку в умовах демократичного громадянського суспільства в Україні. Провідним чинником соціалізації учнів, як засвідчує практика, виступає цілеспрямований психолого-педагогічний вплив педагога, класного керівника, як суб'єкта творення педагогічних відносин і освітнього середовища навчального закладу.

Аналіз останніх публікацій та постановка проблеми. У дослідженнях І. Д. Беха, В. О. Киричука, Є. М. Бачинської [1], Н. Ю. Чугаєвої [2] та ін. розкриті зміст діяльності класного керівника, його співпраці зі школярами.

Водночас, потребує додаткової уваги проблема ефективності педагогічної взаємодії класного керівника та учнів класу. Соціальна значущість і недостатня розробленість проблеми підвищення ефективності соціально-виховної діяльності педагога сучасної школи

зумовили вибір теми нашого дослідження: «Психологічні особливості класного керівника як умова ефективної соціалізації учнів».

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні та вивченні впливу особистісних якостей класного керівника на ефективність процесу соціалізації учнів в умовах освітнього закладу.

Виклад основних результатів дослідження. У свій час, Л. С. Виготський відзначив, що освіта досягає продуктивних результатів лише тоді, коли педагог володіє вміннями управляти діяльністю учнів. Особливу увагу дослідники (Бачинська Є. М., Зязюн І. А. та ін.) приділяють педагогічній майстерності педагога-вихователя, який має володіти вміннями аналізу мотивів вчинків вихованців, міжособистісних стосунків у групі, техніками візуальної діагностики, ефективного психолого-педагогічного впливу. Опора на особистісні якості учнів, на їх самостійність в діях, які органічно включені у спільну освітню діяльність, складає сутність такої співпраці. Прикладом, взірцем морально виваженої поведінки для учнів є класний керівник.

Різнобічний аналіз сучасної проблематики ефективної освітньої соціалізації в умовах ЗОШ дозволяє визначити освітню соціалізацію як процес педагогічної взаємодії учня і педагога, результатом якої виступає особистісний розвиток учня з позиції становлення його соціальних ролей, соціально значущих норм і цінностей. Саме такий орієнтир, у свою чергу, є метою та основним змістом діяльності класного керівника.

Під поняттям «класний керівник», слідом за Н. Ю. Чугаєвою, ми розуміємо педагога, який здійснює у процесі супроводу класного колективу функції наставника. Основним його завданням, що реалізується у процесі навчально-виховної діяльності, є освітня соціалізація, а головним об'єктом впливу – група учнів як колективний навчальний суб'єкт, через активність якого здійснюється опосередкований соціалізуючий вплив на кожного учня.

Одним із найважливіших факторів соціалізації учнів є учнівський колектив, через колективну думку якого заломлюється педагогічний вплив класного керівника. Очевидно, що за цих умов провідною функцією діяльності класного керівника стає соціалізуюча функція, зміст якої полягає у створенні відповідних педагогічних умов для актуалізації та формування у самосвідомості учнів гуманістичних смислів і цінностей. З цією метою основна діяльність класного керівника зосереджується на формуванні своєрідного освітньо-комунікативного простору класу.

В ході застосування авторської анкети з'ясовано, що відповідно до очікувань учнів, основна мета діяльності класного керівника полягає у сприянні становленню колективу учнів, орієнтованого на навчання. Основними функціями класного керівника педагоги вважають контроль навчання і стимулювання соціального розвитку учнів. Найбільш

прийнятним засобом впливу класного керівника для учнів виступає діалог, який забезпечує зворотній зв'язок між вчителем і учнями. Існуючі змістові завдання класного керівника найпродуктивніше реалізуються в контексті здійснення ним фасилітативного підходу, в межах якого, за К. Роджерсом, створюються оптимальні умови для розвитку всіх учасників навчання. Основними особливостями ефективних наставників є високий рівень соціального і емоційного інтелекту, їх виражена схильність до лідерства в педагогічному процесі, висока професійна сумлінність, наявність результативного соціально-психологічного впливу на учнів, який проявляється у процесі здійснення наставником своїх функцій.

Висновок. Демократизація й гуманізація української системи вищої освіти відкривають класному керівнику перспективи поєднання виконання завдань педагогічного забезпечення навчально-виховного процесу із фасилітативним підходом, який забезпечує виконання та оптимальне розв'язання професійних завдань, формування оптимального соціально-психологічного клімату учнівського колективу.

Перспективи дослідження вбачаються в подальшому моделюванні професійних якостей класного керівника, які забезпечують ефективність соціалізації учнів.

Список використаної літератури

1. Бачинська Є.М. Психолого-педагогічна компетентність класного керівника // Наша школа. – 2003. - №5. – С. 41-47.

2. Чугаєва Н. Ю. Психологічні характеристики викладача як чинник ефективності педагогічної взаємодії / Н. Ю. Чугаєва // Вісник Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”. Філософія. Психологія. Педагогіка : зб. наук. пр. – К., 2007. – № 3 (21). – Ч. 1. – С. 137–140.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРУСТРАЦІЙНИХ РЕАКЦІЙ ДОРΟΣЛИХ ОСІБ У ПЕРІОД ПОДОЛАННЯ ВІКОВИХ КРИЗ УДК 159.9.018

Оксана Вікторівна Мельник,

*студентка II-го курсу спеціальності «Практична психологія»,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Актуальність дослідження. У сьогоднішній складний час, коли Україна перебуває у стані системної кризи, однією з актуальних науково-практичних проблем стала проблема кризи дорослих у різних сферах життя: соціально-економічній, політичній та духовній. Особистість, стикаючись з життєвими кризами, намагається самостійно їх вирішити, часто використовує метод «спроб та помилок» і набуває в такий спосіб свій власний досвід їх подолання. Такий стихійний досвід може породжувати розчарування, нервову напругу, тривогу,